

משפחות שסועות

פניית המוקד לרשויות בדרישה להכיר במקרים אלה כמקרים הומניטאריים עלתה בתוהו. הטיעונים המשפטיים בדבר הזכות לחיי משפחה, הקיימת לבני הזוג, והזכות הקיימת לילדיהם לגדול בתא משפחתי מוגן בביתם לא הועילו וכך גם הטיעון שסירוב למתן רישיון ביקור מהווה הפרת התחייבות המדינה בפני בג"ץ. בשנת 2002 פנה המוקד לבג"ץ בעניינה של משפחה אחת, על מנת לערער על התייחסות הרשויות לבעיה הקשה שנוצרה בעקבות הקפאת הטיפול בענייני התושבות בגדה. מעט לפני הדיון הודיעו הרשויות כי "לפנים משורת הדין ונוכח הנסיבות הפרטניות" יאושר רישיון הביקור ואם המשפחה תוכל לחזור להתגורר בגדה יחד עם משפחתה.

במהלך 2003 פנה המוקד לבג"ץ בענייני של שלוש משפחות נוספות, לאחר שכל ניסיונות הטיפול בבעיה אל מול הרשויות, ללא איום משפטי, נכשלו. גם במקרים הללו שינה הצבא את החלטתו טרם הדיון בבג"ץ ואישר מתן רישיון ביקור, גם כאן "לפנים משורת הדין ונוכח הנסיבות ההומניטאריות הפרטניות".

נ"ד מחברון וא"ח, בעלת דרכון ירדני, נישאו בינואר 1993. ביוני 1993 ביקרה א"ח בגדה ולכן השתייכה ל"אוכלוסיית הבג"ץ", שייכות שהניבה שהייה בגדה מכוח רישיונות ביקור המתחדשים מדי חצי שנה. באוגוסט 2000 נסעה א"ח לביקור אצל משפחתה בירדן ובדרכה חזרה גילתה כי ישראל הקפיאה מתן היתרי ביקור ומעבר הגבול חסום בפניה. א"ח, שהיתה אותה עת בהריון, לאחר שנים של טיפולי הפריה, נאלצה ללדת את בנה הראשון בירדן, הרחק מבעלה. במהלך הזמן שחלף יצא הבעל מספר פעמים לירדן לבקר את אשתו שם, אולם העלויות הכרוכות בנסיעות ובשהייה בירדן והצורך לעבוד

הפסקת הטיפול בבקשות של פלסטינים לקבלת רישיונות ביקור לגדה - צעד של ענישה קולקטיבית על פי המוקד - גרמה לקרע במשפחות בהן אחד ההורים, ולעתים אף כמה מהילדים, מצאו עצמם מנותקים משאר בני המשפחה בצידו האחר של הגבול. פלסטינים אשר יצאו את השטחים לחו"ל ערב האינתיפאדה הנוכחית, מצאו, כאשר חפצו לשוב לגדה, כי לא יוכלו לקבל רישיונות ביקור. אדם שאינו רשום במרשם האוכלוסין הפלסטיני זקוק לרישיון ביקור על מנת שיוכל להיכנס ולשהות בשטחים. הרישיון, התלוי באישור ישראלי, ניתן לפרק זמן מוגבל וככלל מותנה חידושו ביציאת האדם מהשטחים. אחד החריגים לכלל זה, שהושג בעקבות סדרה של עתירות שנידונו בבג"ץ בתחילת שנות התשעים, נוגע לבני זוג של תושבים, ששהו בשטחים כמבקרים או קיבלו רישיון ביקור מ-1989 עד אוגוסט 1993: על פי התחייבות המדינה בפני בית המשפט, בני זוג אלה רשאים לשהות באזור כדון במהלך הדיון בבקשותיהם לאיחוד משפחות, רישיונות הביקור שלהם מוארכים לתקופות חוזרות של שישה חודשים, ומותר להם לצאת מן השטחים ולחזור אליהם ללא הגבלה. בקשותיהם של אותם בני זוג לאיחוד משפחות (קבלת מעמד תושב ועימו תעודת זהות פלסטינית) נהנות גם הן ממעמד מיוחד. אלא שמאז ספטמבר 2000 הקפיאה ישראל את הטיפול במתן רישיונות הביקור כמו גם את הטיפול בבקשות לאיחוד משפחות. כתוצאה מכך נשללה מרבים האפשרות לחזור לביתם והם נותרו מחוץ לשטחים. אנשים שחיו בגדה מכוח הסדרי בג"ץ ושרישיון הביקור שלהם אמור היה להתחדש ברציפות, יצאו את גבולות הארץ ובדרכם חזרה גילו כי אשרת הביקור שלהם לא תחודש. משפחות שחיו בגדה מכוח ההסדר בבג"ץ נקרעו באחת.

הביקור. בדצמבר הגיעה תגובת המדינה: "בשל טעמים הומניטאריים חריגים ולפנים משורת הדין" תטופל בקשתה של א"ח לרישיון ביקור בגדה. בחודש מרץ 2004 הותרה סוף סוף כניסתה של א"ח בפועל לתחומי הגדה. (תיק 27778)

ולפרנס את המשפחה, גרמו לכך שרוב הזמן נותרה המשפחה שסועה. ביולי 2003 פנה נ"ד למוקד, שפנה בדרישה דחופה לצבא לחדש את רישיון הביקור ולאפשר למשפחה לחיות יחדיו. משלא נענה, הגיש המוקד בנובמבר 2003 עתירה לבג"ץ בדרישה לחידוש רישיון

רישום תושבים

ובטענה כי מניעת רישום הילדים מנוגדת בעליל להסכמי אוסלו וכי יש לאפשר למשרד הפנים הפלסטיני לרשום את בנותיה של נ"מ ללא דיחוי. אחרי מגעים רבים עם גורמים בצבא ובמשרד הפנים הפלסטיני, מסר הצבא למוקד כי אין מניעה לרשום את הילדות. כמעט שנה אחרי שביקשה לרשום את בנותיה במרשם התושבים הפלסטיני, נרשמו בנותיה של נ"מ כדן. (תיק 29007)

למרות שישראל העבירה לרשות הפלסטינית חלק מהסמכויות הנוגעות למרשם האוכלוסין, כל רישום חייב באישור ישראלי. מאז תחילת האינתיפאדה הנוכחית, הקפיאה ישראל כליל, כאמור, את הטיפול בבקשות שעניין מעמד תושבות בשטחים. בדצמבר 2002 הגדילה ישראל עשות והקפיאה גם את רישומם במרשם האוכלוסין של ילדים מגיל שש עד חמש עשרה, שנולדו מחוץ לשטחים, למרות שעל פי הסכמי אוסלו, רישום הילדים מצוי בלעדית בסמכות הרשות הפלסטינית.

באוגוסט 1969 הגיעו חיילים לביתו של ג"ד באזור רמאללה, עת לא היה בביתו, ועצרו את אביו ואחיו. משנודע לו הדבר, ניגש ג"ד למינהל האזרחי כדי להסגיר עצמו ולשחרר את בני משפחתו. ג"ד נחקר בחשד לחברות בפתח והוטל עליו מעצר מינהלי של 13 חודשים. חודש וחצי לאחר מעצרו הוסעו ג"ד ועצורים נוספים לכיוון הגבול הירדני. לפני הגבול הורדו מהרכב, החיילים נתנו לכל אחד מהעצורים מימיה, חבילת ביסקוויטים, דינר אחד והוראה: לכו. הקבוצה צעדה לכיוון ירדן עד שנתקלה בחיילים ירדנים שאספו אותם. ג"ד השתקע בירדן, התפרנס מחקלאות ומסחר, נשא אשה והקים משפחה. באפריל 1997 פנה ג"ד למוקד כדי להביא לביטול צו הגירוש נגדו ולחידוש תושבותו בגדה. המוקד ניהל תכתובת ענפה עם גורמים בצבא בדרישה שיוצגו צו הגירוש ופרטים נוספים שהביאו לגירושו של ג"ד לירדן, אך לשווא. באוגוסט

נ"מ, פלסטינית בעלת דרכון ירדני, נישאה לתושב הגדה ועברה בשנת 1984 להתגורר באזור שכס. לבני הזוג נולדו חמש בנות - שתיים נולדו בגדה ולכן נרשמו במרשם האוכלוסין הפלסטיני ובתעודת הזהות של אביהן. שלוש בנות נולדו בירדן ונרשמו בדרכון הירדני של אימן. לאחרונה שלחה נ"מ את הדרכון לירדן, להארכת תוקפו, אולם כיוון שאבי הילדות הוא תושב הגדה וכיוון שהרשות הפלסטינית מוסמכת לרשום כל אדם עד גיל 16 במרשם האוכלוסין, מחקו הירדנים את הבנות מדרכון האם. נ"מ פנתה בפברואר 2003 למשרד הפנים הפלסטיני כדי לרשום את בנותיה במרשם, אולם ללא הועיל - ישראל הקפיאה את הטיפול גם ברישום הילדים שנולדו מחוץ לשטחים. המוקד פנה לגורמים בצבא בעניינה, בדרישה לאשר את רישום הבנות